

Vergaderjaar 2025-2026

33 037

Mestbeleid

BQ

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 19 mei 2026

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft nader schriftelijk overleg gevoerd met de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over de **negatieve beslissing van de Europese Commissie inzake het derogatieverzoek Nitraatrichtlijn**. Bijgaand brengt de commissie hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brief van 7 april 2026.
- De antwoordbrief van 15 mei 2026.

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Wolf

¹ Samenstelling:

Van Aelst-Den Uijl (SP), Baumgarten (JA21), Beukering (Fractie-Beukering), Fiers (GroenLinks-PvdA), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Van Gorp (GroenLinks-PvdA) (ondervoorzitter), Holterhues (ChristenUnie), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Jaspers (BBB), Kanis (D66), Kemperman (FVD), Van Kesteren (PVV), Kluit (GroenLinks-PvdA), Van Knapen (BBB), Van der Linden (VVD), Van Meenen (D66), Nicolai (PvdD), Oplaat (BBB) (voorzitter), Perin-Gopie (Volt), Rietkerk (CDA), Van Rooijen (50PLUS), Straus (VVD), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Den Haag, 7 april 2026

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 24 maart 2026² met daarin uw reactie op de vragen over de negatieve beslissing van de Europese Commissie op het door Nederland gedane verzoek tot nieuwe derogatie Nitraatrichtlijn.

In uw beantwoording geeft u herhaaldelijk aan niet te kunnen ingaan op vragen betreffende de strategie, overwegingen, verwachtingen en woordkeuze van uw ambtsvoorganger. De leden van de vaste commissie voor LNV verzoeken u, gelet op uw ministeriële verantwoordelijkheid, de gestelde vragen alsnog volledig en inhoudelijk te beantwoorden.

De leden van de vaste commissie voor LNV zien uw reactie op de vragen met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 5 mei 2026.

G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

² Kamerstukken I 2025/26, 33037, BO.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 mei 2026

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) over de negatieve beslissing op het Nederlandse derogatieverzoek Nitraatrichtlijn (180513, ingezonden 7 april 2026).

Jaimi van Essen

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

180513

(GL/PvdA)

1

(t.a.v. einde derogatie) Kunt u een reflectie sturen op de strategische keuzes in de kabinetsinzet van de afgelopen jaren. Welke lessen heeft u geleerd en wat wilt u anders gaan doen dan in het verleden?

Antwoord

Uit de reactie van de Europese Commissie is duidelijk dat Nederland niet voldoet aan de voorwaarden voor een nieuwe mestderogatie, ook omdat Nederland nog een grote opgave heeft ten aanzien van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Hieruit wordt duidelijk dat Nederland allereerst moet laten zien dat er stappen worden gezet om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit betekent dat ik, in tegenstelling tot mijn ambtsvoorganger, mij niet langer inzet voor een nieuwe mestderogatie. Ik hecht er immers ook waarde aan om agrariërs langjarige duidelijkheid te kunnen geven.

(SP)

2

Deze leden vragen u kritisch naar uw eigen beleid te kijken, aangezien de grootschalige stikstofvervuiling van de bodem en oppervlaktewater reden was voor de Europese Commissie om het verzoek af te wijzen. Welke reactie had u van de Europese Commissie verwacht? Op basis van welke brieven, documenten of uitspraken van de Europese Commissie werd verwacht dat er een positieve reactie op het verzoek zou komen?

Antwoord

Er was tot aan 22 december jongstleden nog geen heldere, schriftelijke reactie van de Eurocommissaris ontvangen op het verzoek van mijn ambtsvoorganger. Mijn ambtsvoorganger heeft zich ingezet voor een mestderogatie, omdat door het vorige kabinet opties werden gezien voor het verlenen van een mestderogatie zonder dat hiermee afbreuk wordt gedaan aan de waterkwaliteit. Hierbij is telkens aangegeven dat dit geen gelopen race was. Het is met de brief van Eurocommissaris Roswall van 22 december 2025 duidelijk dat er de komende jaren meer stappen gezet zullen moeten worden om de waterkwaliteit in Nederland te verbeteren. Dit zal het kabinet onder andere doen met het aankomende 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn.

3

Tot slot merken deze leden op dat u in uw uitspraken over het derogatieverzoek zich richting boeren zeer hoopvol uitte. Deze leden vragen u zeer kritisch naar uw houding te kijken. Deelt u de mening van deze leden dat u boeren valse hoop heeft gegeven?

Antwoord

Bij het overeenkomen van de laatste derogatie is aangegeven dat dit de laatste derogatie voor Nederland zou zijn. Daarnaast kent Nederland nog grote uitdagingen op het vlak van stikstof en waterkwaliteit. Mijn ambtsvoorganger heeft dan ook bij de vorige aanvraag telkens aangegeven dat een nieuwe derogatie geen gelopen race was.

(CU)

4

Eurocommissaris Roswall suggereert in haar brief (d.d. 22 december 2025) dat de beperking van de afroeping van varkens- en pluimveerechten heeft bijgedragen aan de negatieve beslissing van de Europese Commissie. Kunt u reflecteren op het feit dat u nog onlangs beleid heeft ingezet dat de aanvraag van een nieuwe derogatie lijkt te hebben geschaad?

Antwoord:

Aanvullend op mijn eerdere antwoorden vind ik het belangrijk te vermelden dat er meerdere redenen zijn waarom de Eurocommissaris heeft aangegeven dat Nederland op dit moment niet in

aanmerking komt voor een derogatie. Vooral de grote opgave die resteert op het gebied van stikstof en waterkwaliteit zijn voornamelijk redenen. Ik kan niet beoordelen in hoeverre de keuze van mijn ambtsvoorganger met betrekking tot de afroming van varkens- en pluimveerechten heeft bijgedragen aan de negatieve beslissing van de Eurocommissaris.